

ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА ПОВРЕДЕ У СУДСКОМ ПОСТУПКУ

Због чињенице да се само у случају престанка радног односа због повреде забране насиља, злостављања и занемаривања, наставнику трајно одузима лиценца за рад, суд у поступку оцене законитости изречене дисциплинске мере не може изменити правну квалификацију овог дисциплинског прекршаја на повреду радне обавезе за коју законом није прописана таква врста санкције.

Из образложења:

"... Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за поништај одлуке о престанку радног односа тужиоца, закључујући да наведени пропусти у раду тужиоца не представљају повреду забране из члана 45. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања за коју је тужиоцу изречена дисциплинска мера престанка радног односа, већ представљају повреду радне обавезе из члана 141. тачка 2. истог закона, дефинисане као неспровођење мера безбедности деце, ученика и запослених за коју се запосленом обавезно изриче дисциплинска мера престанка радног односа. Последица изречене дисциплинске мере престанка радног односа тужиоца оспореним решењем туженог које се огледа у губитку права на лиценцу, по оцени судова није од значаја, јер се њено стицање, односно губитак, остварује у одговарајућем управно судском поступку.

Основано се ревизијом тужиоца указује да се наведени закључак судова заснива на погрешној примени материјалног права.

Наиме, тужиоцу је због описаног догађаја од 11.02.2011.године, у дисциплинском поступку оспореним решењем изречена мера престанка радног односа због повреде забране пропуштања да обезбеди услове за правилан развој детета и ученика, прописане чланом 45. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013). Ради се о општој забрани занемаривања, дефинисане овом законском одредбом као пропуштање установе или запосленог да обезбеди услове за правилан развој детета и ученика. Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, донетог у смислу члана 45. став 10. наведеног закона, прописани су садржаји и начини спровођења превентивних и интервентних активности у сузбијању ових појава, дефинишући све облике насиља, злостављања и занемаривања, по више нивоа. Санкција или дисциплинска мера за повреду забране прописане чланом 45. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања је престанак радног односа и одузимање лиценце за рад када одлука директора постане коначна, све сагласно члану 143. став 2. истог закона.

Одредбама члана 141. истог закона дефинисане су теже повреде радне обавезе, а за неке од њих уз постојање субјективног односа учиниоца према повреди, умишљај или свесни нехат, изриче се мера престанка радног односа, са или без суспензије лиценце на шест месеци.

Имајући у виду утврђено чињенично стање у контексту наведених законских одредби и подзаконских аката, правилан је закључак нижестепених судова да описани пропусти тужиоца у раду не представљају повреду забране из члана 45. став 3. наведеног закона, на основу које је тужиоцу изречена мера престанка радног односа, већ тежу повреду радне обавезе из члана 141. истог закона. Међутим,

закључак судова да су у оба случаја последице исте, као и да би тужиоцу и због учињене теже повреде радне обавезе била изречена иста дисциплинска мера, због чега је оспорено решење о престанку радног односа законито, се не може прихватити. Ово из разлога што је тужиоцу изречена дисциплинска мера престанка радног односа, због повреде забране насиља, злостављања и занемаривања, као посебном основу предвиђеним чланом 45. став 3. наведеног закона, која истим законом није дефинисана и као тежа повреда радне обавезе. Радње или пропуштање запосленог на раду и у вези са радом, а које представљају тежу повреду радне обавезе, прописане су чланом 141. закона и представљају посебан основ или разлог за престанак радног односа, под одређеним условима. За повреду забране насиља, злостављања и занемаривања, која је тужиоцу оспореним решењем стављена на терет, изриче се најтежа дисциплинска мера – престанак радног односа уз трајно одузимање лиценце, док се за неке од тежих повреда радне обавезе изриче мера престанка радног односа са или без суспензије лиценце на 6 месеци.

У таквој чињеничној и правној ситуацији, по оцени Врховног касационог суда, не може се извршити правна преквалификација повреде, јер се ради о два различита основа за престанак радног односа, при чему ни последице изрицања дисциплинске мере нису идентичне. Независно од чињенице што се одузимање лиценце врши по правилима управног поступка, та санкција је последица изречене дисциплинске мере због повреде забране из члана 45. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, а у складу са чланом 128. истог закона која се не може изрећи због повреде радне обавезе из члана 141. закона".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев2 1501/15 од 16.6.2016. године, утврђена на седници Грађанског одељења 27.6.2017. године)